

Handläggare
Hans Ivarsson
Sektorn för ekonomi och uppföljning

Diarienummer
2017KS/0279

Kommunstyrelsen

Långsiktig ekonomisk analys – kapacitetsbehov i lokaler och anläggningar

Förslag till beslut

Rapporten Långsiktig ekonomisk analys godkänns

Rapporten utgör underlag för kommande budgetprocess och för strategisk planeringsprocess

Värmdö kommuns resultatmål enligt Riktlinjer för god ekonomisk hushållning höjs från 1 % till 2 %, takten i anpassning till målet får prövas i kommande budgetprocess, på lång sikt bör resultatnivån närma sig 3 %

Kommunstyrelsens uppdrag är därmed slutfört.

Beslutsnivå

Kommunstyrelsen

Sammanfattning

Kommunstyrelsen beslutade i april 2017 att ge kommundirektören i uppdrag att utreda behovet av framtida välfärdsfastigheter. Utredningen skulle belysa hur det demografiska trycket påverkar finansieringsbehov, drifts- och investeringsekonomi samt finansiell ställning.

Utifrån uppdraget har en långtidsanalys genomförts med konsultstöd. Analysen visar ett investeringbehov fram till år 2030 om 6,9 miljarder kr (skattefinansierade) och 1,3 miljarder kr (taxefinansierade). Utifrån kommunens nuvarande resultatmål, 1 %, innebär det en utökad låneskuld om 5,2 mnkr och sänkt soliditet till 21 procent. Det leder successivt till ett stigande gap mellan intäkter och kostnader motsvarande 4,72 i skattehöjning eller liktydigt med en effektivisering av verksamheten med ca 20 %, d v s 940 mnkr år 2030. Mot denna bakgrund förespråkas i rapporten en höjning av kommunens mål rörande ekonomiskt resultat.

Förvaltningen instämmer i allt väsentligt i rapportens bedömningar och slutsatser.

Förvaltningen hävdar, såsom PwC förespråkar, att kommunens resultat bör höjas i syfte att stärka självfinansieringen av investeringar och att stabilisera utvecklingen av soliditeten. En rimlig ambition är att resultatmålet höjs till 2 %, takten i en sådan utveckling får prövas i kommande budgetprocess. På längre sikt är det mycket som talar för att resultatet successivt bör stärkas ytterligare och närma sig 3-procentsnivån.

Bakgrund

Värmdö beräknas växa till ca 60 000 invånare fram till 2030, vilket ställer högre krav på kommunens välfärdstjänster. Det är viktigt att ha en samlad helhetsbild över behoven inom välfärdsfastigheter, idrottsanläggningar såväl som bostäder i den vidare diskussionen om Värmdös framtid och vilka vägval som behöver göras för att möta kommande utmaningar.

Mot denna bakgrund beslutade kommunstyrelsen i april att ge kommundirektören i uppdrag att utreda behovet av framtida välfärdsfastigheter inom utbildning och äldreomsorg, idrottsanläggningar samt bostäder. Utredningen skulle ta hänsyn till hur behovet påverkar kommunens finansiella ställning, utifrån fullmäktiges mål om god ekonomisk hushållning, och bedömningen av samhällsekonomin framåt. Vidare skulle belysas hur det demografiska trycket påverkar finansieringsbehovet såväl som drifts- och investeringsekonomin.

Ärendebeskrivning

Mot bakgrund av kommunstyrelsens uppdrag har Värmdö kommun valt att anlita PricewaterHouseCoopers (PwC) för att göra en långsiktig ekonomisk analys för kommunen. Analysarbetet har genomförts i nära samarbete med tjänstemän från flera av kommunens sektorer, med inriktningen att åstadkomma en helhetsbild av investeringsbehovet fram till år 2030. Analysen färdigställdes i oktober och presenterades översiktligt för inbjudna ledamöter och ersättare i KS den 11 oktober.

Bedömning

Analysen tar sin utgångspunkt i den demografiska utvecklingen och kommunens befolkningsprognos, företrädesvis planeringsalternativet. Utifrån denna beräknas det så kallade demografiska trycket, både på drift- och investeringsekonomin. Analysen har haft att förhålla sig till kommunens finansiella mål, bl a resultatmålet om + 1 % och målet att soliditeten ska öka.

Investeringsbehovet fram till och med 2030 belyses, det kan sammanfattas enligt följande:

- 9 nya förskolor, 400 mnkr
- 2 nya grundskolor, 700 mnkr
- 4 nya äldreboenden, 700 mnkr
- 4 LSS-boenden, 63 mnkr
- ridhus, sim- gymnastik- och idrottshallar samt Porslinsfabriken, 941 mnkr
- exploateringar, 1 236 mnkr
- VA och renhållning, 1 284 mnkr

Totalt beräknas de skattefinansierade investeringarna, inklusive exploateringar, till 6,9 miljarder, till detta kan läggas VA och renhållning om 1,3 miljard kr.

Analysen pekar på att ett tilltagande gap mellan intäkter och kostnader fram till år 2030. Det innebär att kommunen inte har möjlighet att fullt ut finansiera det demografiska trycket inklusive full löne- och prisuppräknings och samtidigt nå det finansiella resultatmålet om 1 %. Om gapet fullt ut skulle hanteras via kommunalskatten handlar det om 4,72 kr i skattehöjning fram till 2030. Om man i stället översätter det i effektivisering rör det sig om att effektivisera verksamheten med ca 20 % (eller 1,31 % per år) av nettokostnaderna, liktydigt med 940 mnkr år 2030.

Vid ett årligt resultat på 1 % och investeringar om 6,9 mnkr kommer kommunens låneskuld att öka med 5,2 miljarder, att läggas till de 1,7 miljarder kr kommunen har i låneskuld i dag. Kommunens soliditet kommer därmed att sjunka (från knappt 30 % 2016) till 21 %.

I analysen har gjorts observationer, som rymmer ett antal utmaningar. PwC hävdar betydelsen av att kommunen kan klara att hantera utbyggnad av den kommunala servicen ur både ett lokalförsörjnings- och ett personalförsörjningsperspektiv. Äldreomsorgen växer mest. Det är viktigt att ha en välfungerande investeringsprocess och prognossäkerhet samt möjlighet till flexibilitet i lokalförsörjningen om befolkningsutvecklingen ändras.

Vidare är det angeläget att prioritera bland exploaterings- och investeringsprojekten och att se över lönsamheten i exploateringsprojekten.

PwC konstaterar att med en resultatnivå på 1 % sjunker soliditeten kraftigt, vilket står i strid med fullmäktiges målsättning att denna i stället ska öka. Resultatnivån bör, enligt PwC, upp på 3 %, med denna nivå kan soliditeten stabiliseras ungefärligen på dagens nivå.

Långsiktanalysen möter till större delen det uppdrag kommunstyrelsen lämnade i april. Den har dock i huvudsak prioriterat analys av kommunens investeringar, till mindre del investeringar i kommunkoncernen i övrigt. Det återstår därmed att belysa bostadsinvesteringar, detta kommer att ske i anslutning till kommunens Riktlinjer för bostadsförsörjning.

Förvaltningen menar att analysen ger värdefullt underlag för framtida strategi och överväganden, inte minst när det gäller att diskutera hur kommunen ska hantera mycket omfattande investeringsvolymerna framöver. Analysen tydliggör sambandet mellan kommunens investeringsåtaganden och utvecklingen av kommunens driftkostnader; det allt större gapet mellan intäkter och kostnader är en av kommunens absolut största framtida utmaningar. Det är viktigt att kommunen, i snabb tillväxt, växer på ett kontrollerat och sammanhållet sätt, så att inte flera investeringar än nödvändigt behöver göras. Detta förutsätter bra och djupa analyser, vilka utgör viktigt underlag i planering och budgetarbete. En särskild styrmodell för investeringar behöver tas fram. Exploateringsprojekt som inte täcker sina egna kostnader innebär en belastning på kommunens ekonomi med risk för undanträngningseffekter av verksamheter, detta bör undvikas.

Förvaltningen har inte något att invända mot rapportens bedömningar och slutsatser. Dessa bekräftar bl a att det kommer att finnas ett effektiviseringskrav på den kommunala verksamheten under lång tid framöver. Förvaltningen instämmer i att kommunens resultat bör höjas i syfte att stärka självfinansieringen av investeringar och stabilisera utvecklingen av soliditeten. En rimlig ambition är att resultatmålet höjs till 2 %, takten i en sådan utveckling får prövas i kommande budgetprocess. På längre sikt är det mycket som talar för att resultatet successivt bör stärkas ytterligare och närma sig 3-procentsnivån.

Ekonomiska konsekvenser

Rapporten får inte några specifika konsekvenser för ekonomin. Däremot utgör den ett viktigt underlag för att kunna ha ett långsiktigt perspektiv på kommunens investeringar och driftsekonomi. Värmdö kommuns befolkning växer kraftigt, samtidigt sker en förskjutning i befolkningssammansättningen, främst att antalet äldre blir flera. Mot denna bakgrund är det

Diarienummer
2017KS/0279

viktigt att den kortsiktiga budgetplaneringen (1-3 år) kompletteras med detta långsiktiga planeringsperspektiv.

Konsekvenser för miljön

Rapporten har inte några konsekvenser för miljön.

Konsekvenser för medborgarna

Rapporten har inte några konsekvenser för medborgarna.

Konsekvenser för barn

Rapporten har inte några specifika konsekvenser för barn.

Ärendets beredning

Analysen har gjorts i samverkan med i första hand kommunens tillväxtteam. Därefter har ärendet beretts av Sektorn för ekonomi och uppföljning

Handlingar i ärendet

Nr	Handling	Biläggs/Biläggs ej
1	Långsiktig ekonomisk analys	Biläggs

Camilla Broo
Kommundirektör

Hans Ivarsson
Sektorchef ekonomi och uppföljning